

YÖNETMELİK

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan:

**FAKTORİNG İŞLEMLERİNDE UYGULANACAK USUL VE ESASLAR
HAKKINDA YÖNETMELİK
BİRİNCİ BÖLÜM**

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, faktoring şirketleri ve bankalarca yapılacak faktoring işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 21/11/2012 tarihli ve 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanununun 1 inci maddesine, 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına ve 38 inci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan;

- a) Birlik: Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Birliğini,
- b) Kanun: 6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu,
- c) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,
- ç) Kuruluş: Türkiye’de kurulu banka ve faktoring şirketlerini,
- d) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mükerrer Fatura Kullanımının Önlenmesi ve Fatura İptali

Faturasız işlem yapılmaması

MADDE 4 – (1) Finansman, müşterinin mal veya hizmet satışına istinaden düzenlediği fatura veya fatura yerine geçen belgelerin karşılığında, kamu kurumlarına yapılan ödemeler haricinde, yalnızca müşteriye sağlanır.

(2) Kuruluşun sağladığı finansman tutarı ile bu işlemde kaynaklanan faiz ve komisyon gibi elde edilen gelirlerin toplamı fatura veya fatura yerine geçen belgelerin tutarını geçemez. Ödeme oranının yüzde yüz olduğu hallerde faiz ve komisyon gibi elde edilen gelirler müşterilerden ayrıca tahsil edilebilir.

(3) Müşterilerden fatura tutarı ile kambiyo senedi veya diğer senet tutarı arasında, yukarı yuvarlanmak suretiyle oluşan küçük farklar ile yabancı para cinsi ödeme araçlarının ödeme gününde oluşan kur farkları için ilave fatura alınmaz.

İstihbarat çalışması

MADDE 5 – (1) Kuruluş tarafından müşteriye yeteri kadar tanıyacak şekilde istihbarat çalışmalarının yapılması, sadece müşterilerin beyanı veya sözlü teyidi ile işlem yapılmaması gerekir. İstihbarat çalışması;

a) Öncelikle ilgili mevzuatta yer alan faturanın tarifi, şekli ve nizamına ilişkin düzenlemeler de dikkate alınarak faturadaki bilgilerin kontrol edilmesi,

b) İç kontrol sisteminin devralınan faturalara ilişkin gerekli istihbarat ve araştırma yapılmasını sağlayacak ve Merkezi Fatura Kaydı Sisteminde bu faturaların mükerrer olmadığını kontrolü tamamlanmaksızın kullandırım yapılamayacak şekilde oluşturulması,

c) Müşterilerin mali durumlarının değerlendirilerek bunların itibarı ve işlem geçmişleri de dikkate alınmak suretiyle gerektiğinde fatura borçlusu ve kambiyo senedi veya diğer senedin keşidecisine de başvurularak borcun teyit edilmesini sağlayacak yöntemler geliştirilmesi ve ulaşılabilmesi mümkün olan ilgili veri tabanlarından yararlanılması yoluna gidilmesi

hususları dâhil olmak üzere asgari olarak yukarıda belirtilen usul ve esasları içerecek şekilde yapılır ve bunların yetersiz kalması durumunda ilave yöntemlere başvurulur.

Mükerrer fatura kullanımının önlenmesi

MADDE 6 – (1) Faktoring işlemi esnasında finansman sağlanmadan önce kuruluş tarafından müşteri yetkililerince imzalanmış alacak bildirim formu ve fatura bilgileri temin edilerek Merkezi Fatura Kaydı Sisteminde bu faturaların mükerrer olmadığını kontrolü yapılır.

(2) Kuruluş, fatura aslı imajlarını yapılacak denetimlerde tevsik etmek üzere muhafaza eder.

Faturanın iptali

MADDE 7 – (1) Fatura iptallerinde, fatura iptallerinin bildirilmesi ve iptal edilen faturaların yerine yenilerinin düzenlenmesi halinde yeni faturaların kendilerine ibraz edilmesi hususunda faktoring işlemi esnasında müşterilerden taahhüt alınması gerekir.

(2) Kuruluş tarafından birinci fıkrada belirtilen hususlar yerine getirilmek kaydıyla müşteri bilgilendirilir ve gerekli tüm taahhütlerin alınmasına yönelik olarak Birlik tarafından oluşturulacak standart alacak bildirim formları kullanılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Alınan Kambiyo Senedi veya Diğer Senetler

Alınan kambiyo senedi veya diğer senetler

MADDE 8 – (1) Faturalı alacağa istinaden kambiyo senedi veya diğer senetlerin alınması halinde, alınan kambiyo senedi veya diğer senetteki ciro silsilesinde kuruluşa kambiyo senedi veya diğer senedi ciro edip veren kişinin, devralınan faturada alacaklı olarak gözüken kişi ve bu kişiden bir önceki cirantanın veya keşidecinin de faturadaki borçlu ile aynı kişi olması gerekir. Fatura ile kambiyo senedi veya diğer senetteki tutarın uyumlu olmasına dikkat edilir. Kuruluş tarafından kullanılan faktoring programları bu uyumu gözetecek ve uyumsuzluk söz konusu olduğunda işlem yapılmasına olanak vermeyecek şekilde yapılandırılır.

(2) Müşterilerden ek teminat mahiyetinde olmak üzere devralınan ve fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile ilişkili olmayan kambiyo senedi veya diğer senetlerin tahsil edilebilmesi için;

a) Alacağın vadesinde ödenmeyip sorunlu hale gelmiş olması,

b) Alınan kambiyo senedi veya diğer senet karşılığında hiçbir şekilde kambiyo senedi ve diğer senedin ilgililerine finansman sağlanmaması,

c) Kuruluşun işlem ve muhasebe kayıtlarında ek teminat mahiyetinde alınan kambiyo senedi veya diğer senedin ilgili borcun teminatı karşılığında alındığına ilişkin kayıt düşülmesi gerekir.

(3) Müşterilerden ek teminat mahiyetinde olmak üzere devralınan ve fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile ilişkili olmayan kambiyo senedi veya diğer senedin tahsil edilmesi, ancak kuruluşun vadesinde ödenmeyen alacağı ve müşteriden olan diğer alacaklarını ilgili mevzuat çerçevesinde alacağın geri ödenebilirliğine göre Tasfiye Olunacak Alacaklar veya Zarar Niteliğindeki Alacaklar hesabında sınıflandırması, buna göre özel karşılık ayırması ve hukuki takip süreçlerini başlatmış olması halinde mümkündür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Doğacak Alacakların Devri

Doğacak alacakların devredilebilmesi için gereken şartlar

MADDE 9 – (1) Doğacak alacaklar açısından faktoring işleminin gerçekleşmesi, devralınan alacakların fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile tevsik edilebilir bir alacak olması ve alacağın doğduğu anda bu durumun fatura veya fatura yerine geçen belgeler ile tevsik edildiğinin kuruluş tarafından takip edilmesine bağlıdır.

(2) Mal veya hizmet satışına bağlı olarak doğacak alacağın devralınabilmesi için;

a) Kuruluş ile müşteri arasında doğacak alacağın devrine yönelik bir sözleşme yapılması, sözleşmede işin tanımının, alacağın niteliğinin, tutar veya tutarın hesaplanamaması durumunda, hesaplamaya temel oluşturacak veriler çerçevesinde belirlenen azami faktoring limiti ile ödeme şartlarının açıkça belirtilmiş olması,

b) Sözleşmedeki doğacak alacağa ilişkin belirtilen hususların, müşteri ile borçlu arasında imzalanan sözleşme, sipariş formu, proforma fatura veya akreditif belgeleri ile varsa bunlara ilave olarak doğacak bir alacak olacağını gösteren diğer belgelerle tevsik edilmesi,

c) Mal veya hizmet satışından kaynaklanan bir ticari ilişki bulunduğunu ve devre konu alacakların da bu ticari ilişki çerçevesinde doğacağını ispat eden tüm belgelerin doğruluğunun ve tutarlılığının bir bütün halinde kontrol edilerek değerlendirilmesi, bunların denetime hazır bir şekilde belgelendirilmesi,

ç) Alacağın doğmasını müteakip düzenlenecek fatura veya fatura yerine geçen belgelerin kuruluş tarafından müşteriden temin edilerek işlem dosyasına eklenmesi, gerekir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Belgelerin saklanması

MADDE 10 – (1) Kuruluş, fatura veya fatura yerine geçen belgelerle ilgili yapmış olduğu inceleme, araştırma ve istihbarat sonuçlarını yapılacak denetimlerde tevsik edecek şekilde beş yıldan az olmamak koşuluyla kuruluşların tabi oldukları mevzuatta belirtilen süreyle saklamakla yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmelik 1/1/2015 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.